

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XXX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

An homo ante peccatum comederit de ligno vite.
Au. l. 2. ca. 12. ad rix. de peccato- rü meritis. S remissio ne S de ba- ptismo par- uulorum. tom. 7.
 Potest autem quæri, Vtrum de ligno vite ante peccatum comederit homo? De hoc Aug. in li. de Baptism. par. sic ait, Rectè profecto intelliguntur primi homines ante malignã diaboli persuasio- nem abstinuisse à cibo vetito, atque vli fuisse con- celsis. His verbis ostenditur, quod de ligno vite ante peccatum sumpserint: quibus præceptum e- rat, vt de omni ligno paradyssi comederēt, nisi de ligno scientiæ boni & mali.

Quare non sunt facti immortales si comederunt deli- gno vite.

Quare ergo perpetua soliditate, & beata immor- talitate vestiti non sunt, vt nulla infirmitate vel ætate in deterius mutarentur? Hanc enim virtu- tē naturaliter illud lignum habuisse dicitur. Sed forte hoc non conferebat, nisi sæpè de illo sume- retur. Potuit ergo fieri, vt de illo sumeret semel, & non sæpius: qui per aliquam moram in parady- so fuisse intelligitur, cum scriptura dicat eum ibi soporatum fuisse, quando costa de latere eius as- sumpta est & inde formata mulier, & animalia an- te eum ducta, quibus nomina imposuit.

QVOD PER ADAM PECCATVM ET
pœna transit in Posteris.

DISTINCT. XXX.

IN superiorib⁹ insinuatum est, licet ex parte (nō enim perfectè sufficim⁹ exponere) qualiter pri- mus homo deliquerit, & quam pro peccato pœ- nam suberit: quibus adiciendum est, peccatum simul ac pœnam per eum transisse in posteros, si- cut Apostolus offendit, inquit, Sicut per vnum hominem peccatum in hunc mundum intrauit, ita in omnes homines mors pertransiit.

Vtrum illud peccatum fuerit originale, vel actuale.

B
 HIC

Hic primovidendum est, quod fuit illud peccatum, originale scilicet an actuale: & si de originali intelligatur, consequenter quid sit originale peccatum, & quare dicatur originale: & quomodo pertransierit vel pertranseat in omnes, diligenter inuestigandum est. Quibusdam placuit de peccato actuali Adæ illud accipere, asserentibus hoc Apostolum sensisse cum inferius ait, Sicut per inobedientiam vnius hominis peccatores constituti sunt multi, ita &c. Evidenter inquit, etiam ipso nomine exprimit Apostolus peccatum, quod per vnum hominẽ intrauit in mundũ, scilicet inobedientiã. Inobedientiã vero peccatum actuale est.

Quomodo intrasse in mundum dicunt. C

Hoc autẽ dicunt intrasse in mundum, non translatione originis, sed similitudine preuaricationis: omnesq; in illo vno peccasse dicunt, quia omnibus ille vnus peccandi exemplum extitit. Hoc male sentiunt quidam hæretici, qui dicti sunt Pelagiani. de quibus Aug. in libro de Baptismo parvulorum cõmemorat dicens, Sciendũ est, inquit, hereticos quosdam, qui nominati sunt Pelagiani: dixisse peccatũ primę transgressionis in alios homines nõ propagatione, sed imitatione transisse. Vnde etiã in paruulis nolunt credere per baptismum solui originale peccatum, quod in nascentibus nullum esse omnino cõtendunt. Sed eis dicitur, quia si Apost. peccatũ imitationis nõ propagationis intelligi voluisset, eius principẽ non Adã, sed diabolum diceret. De q̃ in li. Sap. dicitur, Inuidia diaboli mors intrauit in orbẽ terrarũ. Et quia non vult intelligi hoc esse factũ, propagatione sed imitatione, continuo subiũxit scriptura. Imitatur autẽ eũ, qui sunt ex parte ipsius. Imitatur quidem Adã, quotquot per inobedientiã transgrediuntur mādātũ Dei. Sed aliud est, q̃ exemplum est volũtate peccatibus: aliud q̃ origo est cum peccato nascentibus.

Quid sit originale peccatum quod à peccato triumvrorũ parentum fuit causatum.

Au. li. 1. de peccatorum meritis & remissione cõtra Pelagianos, c. 9. ad princip. in tom. 7.

Sap. 2. d.

Ibidẽ. paulo inferius.

Non est igitur accipiendum peccatum Adę transisse in omnes imitationis tantum exemplo, sed propagationis & originis vitio.

Hic aperit illud esse peccatum originale, quod transit in posteros. D

Et est illud peccatum originale, vt aperte Aug. testatur, quod per Adam trāsīuit in omnes, per eius carnē vitiatam cōcupiscentialiter generatos.

Quid sit originale peccatum hic inquiritur. E

Quod diligenter inuestigandum est, qd sit. De hoc n. sācti doctores sub obscuritate locuti sunt, atq; scholastic. doctores varia sentierunt. Quidam n. putant originale peccatū esse reatum pœnz p peccato primi hominis, id est, debitum vel obnoxietatē, qua obnoxii & addicti sumus pœnz temporali & æternæ p primi hominis actuali peccato: qā pro illo (vt aiunt) omnibus debetur pœna æterna, nisi p gratiā liberentur. Iuxta horum sententiā oportet dici, originale peccatum nec culpam esse, nec pœnam. Culpam non esse ipsi fatentur: pœna quoq; secundum eos esse non potest, qā si debitū pœnz originale peccatum est, cum debitum pœnz nō sit pœna, nec originale peccatum est pœna, q̄ etiā quidā eorum admittunt dicētes, in scriptura originale peccatum sæpe nominari reatum: & reatum ibi intelligunt, vt dictum est, obnoxietatē pœnz: & ea ratione asserunt peccatum originale dici esse in paruulis, quia paruuli p illo primo peccato rei sunt pœnz: sicut pro peccato iniqui parentis aliquando exulant filii secundum iustitiam foris.

Quod originale peccatum sit culpa, auctoritatibus probat. F

Exod 13. b.
Glossa ordinari ad id cap. Primogenitum.

Sed q̄ originale peccatum culpa sit, pluribus sanctorum testimoniis edocetur. Sup Exod. vbi dicitur, Primogenitum Asini mutabis oue, Greg. ait. Omnes in peccatis nati sum⁹, & ex carnis delectatione cōcepti, culpam originālē nobiscum traximus,

concupiscentia vel concupiscibilitas: quæ dicitur lex membrorum, siue languor naturæ, siue tyrannus qui est in membris nostris, siue lex carnis. Vnde Aug. in li. de baptismo paruulorū. Est in nobis concupiscētia, q̄ nō est permittenda regnare. Sūt & eius desideria, quæ sunt actuales concupiscētiæ, quæ sunt arma diaboli, quæ veniunt ex languore naturæ. Languor autem iste, tyrannus est, qui mouet mala desideria. Si ergo vis esse victor tyranni atque inermem inimicum inuenire, non obedias concupiscentiæ malæ. His verbis satis ostenditur, fomitem peccati esse concupiscentiam.

Quod nomine concupiscentiæ intelligitur fomes peccati, & quæ dicitur fomes. H

Nomine autem concupiscentiæ non actum concupiscendi, sed vitium primum significauit, cū eā dixit legem carnis. Vnde idē in tractatu de verbis Apostoli ait, Sēper pugna est in corpore mortis huius: quia ipsa concupiscentia cum qua nati sumus, finiri non potest quādiu uiuimus, quotidie minui potest, finiri nō potest. Quæ autē est concupiscentia, cum qua nati sumus? Vitium utiq̄ est, q̄ paruulum habilem concupiscere facit, adultum etiā concupiscentē reddit. Sicut enim in oculo cæci, in nocte vitium cæcitatatis est: sed non apparet, nec discernitur inter videntē & cæcum, nisi luce veniente: sic in puero vitium esse non apparet, donec ætatis pœterioris tempus occurrat. Ex his datur intelligi, qd sit originale peccatum, scilicet, vitium concupiscentiæ: q̄ in omnes concupiscentialiter natos per Adam intrauit. eosque vitiauit. Vnde Aug. in libr. de baptismo paruulorum. Adam præter imitationis exemplum, occulta etiam tabe concupiscentiæ suæ tabificauit in se omnes de sua stirpe vêturos. Vnde Apostolus recte ait In q̄ omnes peccauerunt. Circumspectè & sine ambiguitate dicit hoc

*Serm. 12. de
verbis Apoc
stoli.*

*Aug. ser. 12.
de verbis a-
post. exponēs
uersum: Gref
sus meos
psal. 18.*

*Aug. serm.
45. de tēpo-
re, quæ est 2.
Dominic. 3.
post Epipha-
niam 10. 10.*

*Aug. libr. de
peccatorum
meritis &
remissione
1. ca. 9. in
fine. com. 7.
Ibidē ca. 10.
continuo in
principio.*

hoc Apostolus. Si uen. intelligatur, in quo homine, siue in quo peccato, sanum est. In Adam n. omnes peccauerunt, ut in materia, non solum eius exemplo, ut dicunt Pelagiani. Omnes n. ille vnus homo fuerat, id est, in eo materialiter erant. Manifestum est itaque, omnes in Adam peccasse, quasi in massa. Ipse n. per peccatum corruptus, quos genuit, omnes illi sunt sub peccato. Ex eo igitur sicut cuncti constituti sunt peccatores, ita & in illo vno peccato, quod intrauit in mundum, recte omnes dicuntur peccasse. quia sicut ab illo vno homine, sic ab eodem vno peccato immunes esse non possunt, nisi ab eius reatu per Christi baptismum absoluantur. Alia ergo sunt propria peccata in quibus tantum peccant quorum peccata sunt. Aliud hoc vnum in quo omnes peccauerunt, i. ex quo omnes peccatores constituti sunt.

Quid sit peccatum in quo omnes peccauerunt, scilicet, originale, quod ex inobedientia processit. I

Hoc est originale peccatum, quo peccatores nascuntur omnes concupiscentialiter geniti: quod ex Adam, siue ex eius inobedientia emanauit, & in posteros demigravit. unde Apostolus consequenter, per inobedientiam vnus hominis, multos dicit constitutos esse peccatores: quæ est actuale peccatum. Cum autem dixerit per vnum hominem peccatum intrasse in mundum, & in eo omnes peccasse, de originali dictum esse oportet accipi.

Ex quo sensu dictum est, Per inobedientiam vnus, multi sunt constituti peccatores. K

Quod ergo ait, Per inobedientiam vnus multi constituti sunt peccatores: eo sensu dictum esse intelligendum est, quia ex inobedientia Adæ, scilicet, ex peccato actuali Adæ, processit originale peccatum, quo omnes peccatores nascuntur: ut & in illo esset, & in omnes transiret.

concupiscentia vel concupiscibilitas: quæ dicitur lex membrorum, siue languor naturæ, siue tyrannus qui est in membris nostris, siue lex carnis. Vnde Aug. in li. de baptismo paruulorū. Est in nobis concupiscētia, q̄ nō est permittenda regnare. Sūt & eius desideria, quæ sunt actuales concupiscētiæ, quæ sunt arma diaboli, quæ veniunt ex languore naturæ. Languor autem iste, tyrannus est, qui mouet mala desideria. Si ergo vis esse victor tyranni atque inermem inimicum inuenire, non obedias concupiscentiæ malæ. His verbis satis ostenditur, fomitem peccati esse concupiscentiam.

Quod nomine concupiscentiæ intelligitur fomes peccati, & quæ dicitur fomes. H

Nomine autem concupiscentiæ non actum concupiscendi, sed vitium primum significauit, cū eā dixit legem carnis. Vnde idē in tractatu de verbis Apostoli ait, Sēper pugna est in corpore mortis huius: quia ipsa concupiscentia cum qua nati sumus, finire non potest quandiu viuimus, quotidie minui potest, finire nō potest. Quæ autē est concupiscentia, cum qua nati sumus? Vitium vtiq̄ est, q̄ paruulum habilem concupiscere facit, adultum etiā concupiscentē reddit. Sicut enim in oculo cæci, in nocte vitium cæcitatatis est: sed non apparet, nec discernitur inter videntē & cæcum, nisi luce veniente: sic in puero vitium esse non apparet, donec ætatis pœterioris tempus occurrat. Ex his datur intelligi, qd sit originale peccatum, scilicet, vitium concupiscentiæ: q̄ in omnes concupiscentialiter natos per Adam intrauit. eosque vitiauit. Vnde Aug. in libr. de baptismo paruulorum. Adam præter imitationis exemplum, occulta etiam tabe concupiscentiæ suæ tabificauit in se omnes de sua stirpe vêturos. Vnde Apostolus recte ait In q̄ omnes peccauerunt. Circumspecte & sine ambiguitate dicit hoc

*Serm. 12. de
verbis Apoc
stoli.*

*Aug. ser. 12.
de verbis a-
post. exponēs
uersum: Gref
sus meos
psal. 18.*

*Aug. serm.
45. de tēpo-
re, qui est 2.
Dominic. 3.
post Epipha-
niam 10. 10.*

*Aug. libr. de
peccatorum
meritis &
remissione
1. ca. 9. in
fine. com. 7.
Ibidē ca. 10.
continuo in
principio.*

hoc Apostolus. Si uen. intelligatur, in quo homine, siue in quo peccato, sanum est. In Adam n. omnes peccauerunt, ut in materia, non solum eius exemplo, ut dicunt Pelagiani. Omnes n. ille vnus homo fuerat, id est, in eo materialiter erant. Manifestum est itaque, omnes in Adam peccasse, quasi in massa. Ipse n. per peccatum corruptus, quos genuit, omnes illi sunt sub peccato. Ex eo igitur sicut cuncti constituti sunt peccatores, ita & in illo vno peccato, quod intrauit in mundum, recte omnes dicuntur peccasse. quia sicut ab illo vno homine, sic ab eodem vno peccato immunes esse non possunt, nisi ab eius reatu per Christi baptismum absoluantur. Alia ergo sunt propria peccata in quibus tantum peccant quorum peccata sunt. Aliud hoc vnum in quo omnes peccauerunt, i. ex quo omnes peccatores constituti sunt.

Quid sit peccatum in quo omnes peccauerunt, scilicet, originale, quod ex inobedientia processit. I

Hoc est originale peccatum, quo peccatores nascuntur omnes concupiscentialiter geniti: quod ex Adam, siue ex eius inobedientia emanauit, & in posteros demigrauit. vnde Apostolus consequenter, per inobedientiam vnus hominis, multos dicit constitutos esse peccatores: quæ est actuale peccatum. Cum autem dixerit per vnum hominem peccatum intrasse in mundum, & in eo omnes peccasse, de originali dictum esse oportet accipi.

Ex quo sensu dictum est, Per inobedientiam vnus, multi sunt constituti peccatores. K

Quod ergo ait, Per inobedientiam vnus multi constituti sunt peccatores: eo sensu dictum esse intelligendum est, quia ex inobedientia Adæ, scilicet, ex peccato actuali Adæ, processit originale peccatum, quo omnes peccatores nascuntur: ut & in illo esset, & in omnes transiret.

In l. 2 ad
valerium
de nuptiis
& concupis-
centia. c. 28.
In principio
in t. 7.

Quod peccatum originale in Adam fuit, & in nobis est. L
Vnde Aug. Iuliano heretico nullum peccatum
in paruulis esse cōtendenti respondens, aperte af-
ferit peccatū originale ex voluntate Adæ ꝑcessis-
se, ac per eius inobediētiā in mundum intrasse.
Querit n. Iulianus, per quid peccatum invenitur
in paruulo, ita inquit, Nō peccat iste q nascitur,
nō peccat ille q genuit, nō peccat ille qui condidit.
Per quas igitur rimas inter tot ꝑæsidia innocen-
tiæ, peccatum fingis ingressum? Et respondet san-
cta pagina. Per vnum hominē peccatum intrauit
in mundum. ꝑ vnus inobediētiā, ait Apostolus.
Quid quærit amplius, qd quærit apertius? Itē inqt
Iulian⁹. Si per hominē peccatum intrauit in mū-
dum, peccatum vel ex voluntate est, vel ex natura
est. Si ex voluntate est, mala voluntas est, quę pec-
catum facit: Si autē ex natura est, mala est natura.
Cui respondeo: Ex voluntate peccatum est. Quæ-
rit forte. Vtrum originale peccatum ex voluntate
sit? Respondeo, Prorsus & originale peccatum ex
volūtate esse: qā hoc ex voluntate primi hominis
seminatū est, vt in illo esset, & in omnes trāsiret.

Responsio
Augustini.

Obiectio quorundam contra id quod supra dictum est,
Omnes in Adam fuisse homines. M

Ad hoc autem quod diximus, in Adam fuisse o-
nes homines, quidā verborum sectatores sic obii-
ciunt dicentes: Non omnis caro quę ab Adā tradu-
cta est, in eo simul existere potuit? quia multo ma-
ioris quantitatis est, q̄ fuerit corpus Adæ. In quo
nec tot etiam atomi fuerunt, quot ab eo homines
descenderant. Quocirca verum non esse asserunt,
substantiam vnus cuiusque in primo fuisse parēre.

Responsio, vbi aperitur qualiter fuerunt in Adam secundum
rationem seminalem, & quomodo ex Deo descende-
runt, scilicet, lege propagationis. N

Quibus respōderi potest, quod materialiter at-
que

que causaliter, nō formaliter, dicitur fuisse in primo homine omne q̄ in humanis corporibus naturaliter est, descenditq; à primo parente lege propagationis, & in se auctum & multiplicatum est, nulla exteriori substantia in id trāseunte, & ipsum in futuro resurget. Fomētum quidē habet à cibus, sed nō conuertuntur eibi in humanā substantiā, quæ scil. per propagationem descendit ab Adam. Transmisit enim Adam modicum quid de substantia sua in corpora filiorum, quando eos p̄creauit, i. aliquid modicum de massa substantiæ eius diuisum est, & inde formatum corpus filii, suiq; multiplicatione sine rei extrinsecæ adiectione, auctū est: & de illo ita augmētato aliq̄ d inde separatur. vnde formantur posterorum corpora: & ita progreditur p̄creationis ordo lege propagationis, vsq; ad finem humani generis. Itaque diligenter ac p̄spicue intelligentibus patet, omnes secundū corpora in Adam fuisse per seminalem rationem, & ex eo descendisse propagationis lege.

Auctoritate & ratione probatur, nihil extrinsecum conuerti in humanam substantiam, quæ ab Adam est.

Quod vero nihil extrinsecum in humani corporis naturā transeat, veritas in Euāgelio significat dicēs. Omne q̄ intrat in os: in ventrē vadit, & in secessum emittitur. Quod etiam ratione ostēdi potest hoc modo. Puer qui statim post ortum moritur, in illa statura resurget quam habitur⁹ erat, si viueret vsq; ad ætatem triginta annorum, nullo vitio corporis impedit⁹. Vnde ergo illa substantia, quæ a deo parua fuit mortua, in resurrectione tā magna erit, nisi sui in se multiplicatione? Vnde apparet, q̄ etiā si viueret, non aliunde, sed in se augmentaretur illa substantia. Sicut costa de qua facta est mulier, & sicut panes euāgelici. Nō inficiamur tamen, quin eibi & humores in carnē & sanguinē tran-

Quomodo per propagationem descendit.

O
Magister
hic non approbatur.
Matth. 15. b.

transeant: sed non in veritate humanæ naturæ, q̄
à primis descendit parentibus: quæ sola in resurre-
ctione erit, reliqua vero caro in quam cibi transe-
unt, tanquam superflua in resurrectione depone-
tur: quæ tamen ciborum aliarumque rerum fo-
mentis coalescit.

QVOMODO PECCATVM ORIGINALE

à Patribus transeat in Filios: an secun-
dum animam, an secundum
carnem.

DISTINCT. XXXI. A

*Qualiter
peccatum o-
riginale à pa-
rentie tradu-
citur in pro-
lem.*

NUNC superest inuestigare, qualiter peccatum
à parētibus traducatur in filios, scilicet an se-
cundum solam animam, an secundum carnem, si-
ue secundum vtrunq;? Putauerunt quidam secu-
dum animam trahi peccatum originale, non secu-
dum carnem, quia non solum carnem, sed & ani-
mam ex traduce esse arbitrati sunt. Sicut enim in
generatione proles de carne paterna substantiali-
ter trahitur caro, ita etiam de gignentis anima a-
nimam geniti essentialiter deduci ab his existi-
mabatur. Ideoque sicut de corrupta carne caro cor-
rupta seminatur, ita etiā de anima peccatrice a-
nima peccatrix, corruptione originali infecta, ab
illis trahi dicitur.

*Predictam opinionem damnat, & quod per carnem tradu-
catur peccatum dicit, & quomodo
ostendit.* B

Hoc autem fides catholica respuit, & tanquam
veritati aduersum damnat: quæ non animas, sed
carnem solam, sicut superius diximus, ex traduce
esse admittit. Non ergo secundum animā, sed se-
cundū carnē solā, peccatum originale trahitur à
parētibus. est n. peccatum originale (vt supra dixi-
m⁹) cōcupiscentia, non quidem actus, sed vitium.
Vnde August. Ipsa concupiscētia est lex membro-
rum